

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

6. Vtrum natura humana fuerit vnota verbo accidentaliter.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](#)

in solutione septima obiectionis dicit. Quod est dicere personam. Verbi conitui in hoc est esse personam humanam per hanc naturam humanam: hic non homo personam humanam significat.

¶ In responso ad secundum eiusdem articuli adiuvante, quod dicitur Damasceni uerbum tam tritum: uerbum assumpit naturam

humanam in atomo, duplicitate exponeatur. Primo, quod ly in atomo, importanter in idem.

ly in idem. & sic exponitur in littera presenti. Et quia proprie loquendo, natura humana in individuo est idem quod natura humana in hoc homine, nam hic homo est in diuiduum naturae humanae, & hic homo est hypostasis naturae humanae, & consequenter haec uerba insinuantur, & Verbum assumptum natum humanum iam in hoc homine, iam in hypo-

stasi, iam in persona, quia quod assumitur, presupponitur secun-

dum naturae ordinem, i.e. Autor ad excludendum talen-

sum addidit. Non in alio individuo, quod si suppositum

hypostasis illius naturae,

quam in persona filii Dei. Tuxta

quem modum exponuntur similes loquitiones in 6. & 7. di-

sent, ut patet ibi. Secundo exponitur facilius, ita quod ly in atomo, importanter singularem: & sic clarus sensus est, quod Verbum as-

sumptum naturae humanae singularem, quia assumpit naturam humanae hanc. At iuxta hunc sensum est illud de trinitate, nec eger glofia.

¶ In eadem responso ad secundum circa uerba. Neque n. ge-

neratus est, neque unquam generabit aliud Christus, &c. ad-

terre quod si Christus esset natura coposita ex deitate & humi-

nitate, natura illa esset cois Christo & filii suis, quos naturaliter

uitus illius naturae generaliter, ita quod genuifuerit filii eius de

nature. & coposita ex deitate & humanitate, & sic genuifuerit alius

Christus. Sed quod hoc est impossibile, arguit Damascus destruc-

ne coequentis ad destructionem antecedens. Ex hoc, quod non posse

generari aliud Christus ex deitate & humanitate, coposita, quod

in Christo non est natura coposita ex deitate & humani-

tate. Nunc autem quod psona tantu Christi ponit coposita modo prius

dicitur si Christus naturali generatione aliquo produxit, quod

uitus humanae naturae innocentis generaliter, purum hunc pro-

duxisset generis, generat sibi simile, non psona, sed in natura.

¶ In responso ad tertium eiusdem articuli, nota illa uerba.

Vnumquidque formaliter est per formam suam: quoniam in

7. cum tractabitur an in Christo sint plura esse, discutienda

est, & quomodo stat doctrina illuc data cum ista.

Super questionis secunde Articulum sextum.

In titulo articuli 6. ly accidentaliter sumitur, ut distinguitur

contra substantiariter ita quod modus coniunctionis in que

littere ueretur, an substantiariter accidentaliter sit. Vbi adiu-

te quod postquam determinatum est, quod humana natura est

coniuncta filio Dei in persona, queritur an sit coniuncta ei sub-

stantialiter, vel accidentaliter. Et hoc quia ut patet ex superiori

assignata latitudine uniorum aliorum in persona, aliquid unitum

Sorbi in persona accidentaliter, ut albedo & reliqua accidentia

qua sunt in Sorbe, & aliquid unitum Sorbi in persona substantiariter, ut membra sua & natura sua. Hec autem dicitur patent

ex eo, quod dicendo, Sorbes est albus aut magnus, enuntiamus

esse accidentaliter Sorbis: dicendo autem, Sorbes est capitatus aut hō,

enuntiamus utrobius est & substantiale Sorbi. Quia igitur per

longe potest aliquid in persona uniti tam substantiariter, quam

accidentaliter, ideo merito postquam conclusum est, naturam

humana esse unitam filio Dei in persona, queritur an sit illi

unita substantiariter, an accidentaliter. Hic est sensus tituli.

¶ In corpore articuli tres sunt principales partes, in prima narrantur duas haereses extreme circa quæstum. In secunda ad alteram earum reducuntur duas opiniones extreme posite a Magistri sententiis. in 6. diff. 3. sent. In tercia ponitur sententia fidei.

¶ Quod ad primum, clare constat, allatas haereses esse extreimas, du-

Eutheticis error co-

junctione in Chri-

sto intantum substi-

tiale est dicit, quod

ex substantiis duas

coposita est una

natura: Nestoriani au-

tem error coiunctio-

c. Et 5. diff.

6. q. 27. c.

Et 4. con. c.

q. separant perfo-

ram filij Dei a perso-

na filij hominis. Il-

le confundit na-

ras, & unam tam na-

tura, q. persona po-

nit esse in Christo:

iste separavit & na-

turas & personas, di-

cates in Christo duas

esse & naturas & per-

sonas coniunxit au-

tem eas accidentaliter

unione penes quin-

que, ut in litera cla-

re habet. Hac de-

primis.

¶ Quod ad secundum

magistrorum errorum

ores tractantur, q.

putantes se catholi-

ce dicere, opiniones

duas introduci videntur

extremas apud Ma-

gistro sent. I. primi

& tercii, cu

ambo ex parte unius extremi, hoc est Nestoriani erroris se teneantur

utique conuenient in hoc, q. ponit in Chio dieras hypo-

stas, ita q. alia est hypostasis filij Dei, & alia hypostasis filij hominis, ac p. hoc utriq. separati in Christo & naturas & hypostases

se supposita. Et accidentaliter prouide vnonem ponit, ut natura na-

ture ad perfornam filij Dei, quamvis dicerimode: quia primi po-

nunt sub nomine personae, dicendo hypostases duas unitas in p-

sona: quod monstratum est non esse intelligibile, nisi persona

nomina accidens significet. Alij vero ponunt vniuersum per modum

uestis, conflat namque q. est uestitum, accidentaliter tamen esse po-

nit in persona, q. uestita est. Et omnia clare patent in litera.

¶ Quod ad tertium primo ponit finia fidei, que nere est media.

E. uno est secundum substantiam, ut sub ea importatur per personam,

hypostasim, vel suppositum, & hoc contra Nestorianos & posteriores

magistros, & q. non est secundum substantiam, ut substantia importatur per essentiam, natura seu quiditas, & hoc contra Eutheticum

& Dioctrom. Probaro, auctoritate sexta Synodi, ubi patet,

Vnionem carnis ad uerbum Dei secundum compositionem, que est

secundum modum loquendi do-

cet circa recitationes sententias tres in Magistro sen. in 6. diff.

tertii, q. nulla earum vocanda est opinio, sed secunda dicenda est

finia doctrinas, fidei, tam prima autem q. tercia haeresis a concilio

ad papillula appella est. Vbi scito q. licet teper Magistro sen. & il-

lorum magistrorum, quorum hic Auctor meminit, iam effient dianæ

ambas illas haereses: quia in occultu erat comprehendendi positiones

illas sub illis damnatis, & putabatur illas ab illis tamen distare, ut

separate essent ab illis, ideo excusari fuerint & auctores & fe-

riques earum, & qui tamen opiniones illas habuerunt. Sed ex quo

tanta concepsa est posterioribus perpicacitas, ut uiderent & di-

scernerent inter illas, & unicuique locum suum darent, non am-

plus excusarent q. hmoi positiones, ut opiniones astuerent.

¶ In responso ad primum & ad secundum adiuvante primo,

q. coe est utriq. habitu & accidenti uniti & accidentaliter Sorbi.

nam indumentum non nisi accidentale esse ponit in Sorbe: esse,

n. uestitum accidentale esse est, & albido accidentale esse ponit

in Sorbe: differentia autem inter ipsa est, q. indumentum est in se sub-

stantia qdā, puta pannus laneus albido aut est in se accidens, ita

quod albido & est in se accidens, & accidentaliter coniungitur

Sorbi. Indumentum autem est in se substantia, sed accidentale tamen

esse conferit Sorbi. sed uestitum. Et quia natura humana est in

se substantia, & adiuvante uerbo Dei post eius esse cōpletum, ideo

accidentaliter coniuncta uerbo Dei estimata est: quemadmo-

dum habitus seu indumentum accidentaliter iungitur Sorbi.

Tertia S. Thomas.

B. 4. Sed

Sed estimationem hanc esse falsam non solum manifestatur ex antedictis, quia scilicet vno vestis ad Sortem, non est in persona, quia alia est hypo ita vestis, & alia hypostasis Sortis vestitum; sed etiam quia talis vno ut terminatur ad Sortem, est secundum esse accidentale, quoniam non ponit in Sorte nisi esse vestitum, quod conatur esse de genere accidentis. Natura autem humana, sic est conjuncta ueste Dei, ut conferat ueste Dei esse substantiale, quoniam conatur illi esse hominem, constat autem quod esse hominem est in genere substantiae, & non in genere accidentis, uestis figura est. Dei sic homo est, ut uerissime sit homo. Vnde fingendo, quod uestis sit nomen substantiae, pro claritate doctrinae, coniunctio uestis ad personam vestitam est secundum esse accidentale: quia non confert uestita persona quod sit uestis, sed quod sit uestita; sed humana natura contingit persona de uine secundum esse substantiale: quia conseruatur ueste Dei, quod sit ueste, secundum rei ueritatem simpliciter, & non in intellectu aut imaginatione aut representatione, aut secundum quod est. Ethic est quod. Author i. quarto contra Gen. c. 49. in soluzione ultime obiectionis explicatur hoc est quo dicitur extra de her. i. e. cum Christus. Alexander tertius explicauit, ubi sub anathemate inhibens, ne quis audeat dicere, quod Christus secundum est homo, non est aliquid, quia est verus homo, contra eos loquitur qui dicebant quod Christus secundum quod homo, non est aliiquid, sed ad aliquod seu aliqualem, hoc enim, lequitur ad oculos presentes unionem naturae humanae, ad hypostasim filii Dei esse accidentalem. Nam secundum huiusmodi positiones, si cut Sortem esse vestitum, ut esse magnum, aut honorabile, & super alios, non est Sortem esse aliquid, sed ad aliquod, aut aliquale, &c. Ita filium Dei esse hominem, non ester esse aliquid, sed ad ali quid aut aliquale, &c. Vnde Author optimo in hoc articulo in dictu decretalem illam ad probandam unionem humanae naturae ad Verbum esse substantiam. Et Scotus in ultima q. 6. dist. 3. sen. dicit quod per istam decretalem condemnata est tercua opinio illuc a Magistro sententia, scilicet quod humana natura unita est Verbo ut habens, per haec manifestans quod est aliquid sumitur in dicta decretali ut distinguatur contra ad aliquod, aliquale, aliquantum, & reliqua accidentia genera. Quia solum conuenire Christo secundum quod homo, dicebat positio illa, & quecumque alia ponent unionem istam accidentalem.

Aduerte secundo propter exemplum quod in litera datur, de unione animae ad corpus, quod dicitur unioni Verbi & naturae humanae maxime similem esse unionem substantiae & accidentis, sublate hoc, quod substantia informatur per accidentem, sicut potentielle per actualitatem, aberrant isti ualde, quoniam substantia informatione non remanet inter substantiam & accidentem nisi unio accidentalis, patet ex hoc quod de facto sunt ibi duo, primum, quod substantia iungitur accidenti substantiando illud, secundum quod informatur per illud. Constat autem quod de facto nunc rone neutrius inter accidentem, & substantiam est coniunctio substantialis, sed solum accidentalis, ergo si tollatur secundum, s.

*Art. huius
quart.

¶li. 9. or. 5.
de c. 15. post
medium.

¶ 3 Præt. Quicquid non pertinet ad naturam seu essentiam aliquius rei, est accidentis eius, quia omne quod est, aut est substantia, aut accidentis: sed humana natura non pertinet ad essentiam, uel naturam diuinam filii Dei: quia non est facta unio in natura, ut supra dictum est. Ergo operat quod natura humana accidentaliter filio Dei aduenierit.

¶ 4 Præt. Instrumentum accidit taliter aduenient, sed humana natura in Christo fuit diuinitatis instrumentum. Dicit enim Damascus, * in tertio libro, quod caro Christi instrumentum diuinitatis exiit. Ergo uidetur, quod humana natura fuerit filio Dei vnitam accidentaliter.

Se d CONTRA est, quod il lud, quod accidentaliter predicitur, non predicit quid, sed quantum vel quale, vel aliquo alio modo se habens. Si ergo humana natura accidentaliter adueniret, cum dicitur, Christus est homo, non praedicaretur quid: sed quale, aut quantum, aut aliquo alio modo se habens, quod est contra decretalem Ale. Papæ dictis, Cum Christus sit perfectus Deus & perfectus homo, qua temeritate audent quidam dicere, quod Christus secundum quod est homo, non est quid?

R E S P O N. Dicendum, quod ad huius questionis uidebitur scienciam

F informatio, non nisi accidentalis unio remanet. Non ergo similium exemplum hoc, sed ab iucés ab unione substantiali inter verbum & naturam humanam. Quod autem quid dicunt, huic unioni maxime similem est infusio, eo quod dramus infitus cum ramo naturali arboris unitur in unitatem suppositi, quia eadē utrius-

dum est, quod circa mysterium uisionis duarum naturarum in Christo, duplex haeresis insurrexit. Una quidem confundentiū naturas: sicut Euthicitis & Diocleti, qui posuerit quod ex dua bus naturis est constituta una natura, ita quod conseruit Christum esse ex duabus naturis, quasi ante unionem distinctis: non autem in duabus naturis, quasi post unionem naturarū distinctione cessante.

Alia uero fuit haeresis Nestorii & Theodori mosuesteni, separantium personas: posuerunt enim aliam esse personam filii Dei, & filii hominis. Quas dicebant sibi in uicem esse unitas, prius quidem secundum inhabitationem, in quantum, scilicet verbum Dei habituit in illo homine sicut in templo. Secundum per unitatem affectus, in quantum, scilicet voluntas illius hominis est semper conformis uoluntati uester Dei. Tertiò secundum operationem, prout scilicet dicebant hominem illum esse verbi Dei instrumentum. Quartò secundum dignitatem honoris, prout omnis honor, qui exhibetur filio Dei, coexhibetur filio hominis propter coniunctionem ad filium Dei. Quintò secundum equum rationem, id est communicacionem, id est communio nominis, prout scilicet dicimus illum hominem esse Deum

K stantia, quod est distinguiri suppositaliter secundum ueritatem: quia secundum apparentiam unū appareat suppositū arboris. habet enim se arbor supcipiens infusio, quod inter ramum infusum & platum differentia consistit in primo alimento. Nam ramus planatus in terra inde primum habet alimentum impurum, & derigit illud: ramus uero infusus ex arbore habet primum alimen tum sani depuratum in trunco arboris habile ad sui nutritiōnem, augmentationem & fructificationem. Vnde ramus infusus ponit quasi radices in arbore, unde nutritur, sicut plantatus ponit radices in terra unde altur, & proper ea non cuiusque naturae ramus potest cuilibet arbori inferi, sed oportet proportionem esse inter alimento decotum pro arbo, & alimento ramis talis naturae. At si quispiam dixerit maximam possum est similitudinem infusio ad incarnationem, quando ramus infusus est eisdem speciei, cum trunco, quia tunc fit unum superpositum viriusque, quia continuatur ramus infusus arbori, aduersat haec dicens, quod iam exit ab vnione infusio, quatenus infusio est: quoniam infusio ad ramos alterius speciei extenditur, & declinat ad infusio nem talem, scilicet per unitatem continuitatis. Quod, formaliter loquendo, nihil aliud est dicere, quam dicere, uiratatem aduenientis partis aliquis toti continuo, maxime effimilem unioni incarnationis, quod est ridiculus. Reueraetur ergo antiquos doctores, & dicat cui Author in quarto contra Gent. c. 41. nihil in omnibus creatis innueniri huic unioni ram sime, sicut est unio animae intellectus ad corpus: quod etiam hic cōsideratur, dum similitudo ista quantum ad unum non tenet, quantum scilicet ad hoc, quod anima unitur corpori, ut forma materiæ, ac per hoc ut pars compari unius humanae naturæ

A ex eis composita, ut tam hic quam ibi expresse dicitur sub aliis tamen verbis. sed tenet quantum ad hoc, quod anima vnitur corpori vt instrumento coniuncto, vt ibi dicitur: vel, & in id redit quantum ad hoc, quod corpus assumitur a deo proprio anima prout est persona seu subsistens. Et de unione quidem per modum intrumenti in loco proprio, hoc est in responsione ad quartum, erit sermo: hic autem declaranda, utrumque est unio ad esse, vt est persona. Ad cuius aliquam perceptionem fingamus anima rationalem per se subsistere ante corpus, sicut de facto ita est in animalibus defunctorum ante resurrectiōnē subsistunt. n. interim per seipsum absque corpore aliquo: hoc scilicet considera, quod anima per se subsistens adiungit sibi duo communica corpori. Et esse & subsistere, vel duplicitate communiat suum esse corpori. Primo per modum naturae, & hoc facit informans corpus hunc oce- nūm quod informat ipsum, dat ei esse specificum, quo natura significat. Secundo per modum persona, & hoc facit comunicando suum substitere corporis, ita quod non solum ipsa anima per suum substitutum subsistat, sed corpus subsistat per illudmet substitutum: substitutum enim corpus adiungit sibi adiungen- tiam, & corporis & corporis confidetur secundus tantum modus abstrahendo a primo, habebitur exemplum in rerum natura inter reliqua simillimum, quomodo duo in uno est humana natura ad Verbum secundum esse substantiale ipsum Verbum non est natura, sed vt est persona, hoc est pro ut est subsistere, & non trahit ad esse suum prout est natura, hoc est, prout est conferens esse specificum: ita verbum Dei naturam humanam sibi unitam trahit ad esse suum, vt est persona, hoc est vt est subsistere, quia natura humana in Christo non per se separari existit, sed in verbo Dei, ac per

hoc substitutum Verbi est substitutum humana natura: ille, n. homo qui vocatur Iesus Christus, vere est substitutus, & non alia substituta quam increata & aeterna substituta filii Dei, & non trahit ad esse suum, vt est natura, hoc est vt conferatur natura deitatis, non n. humana natura in Christo ad naturam deitatis

transit aut aliquam

* habetur in
concl. a Co
stant. can. 4.

stasim. Vnde in sexta Synodo * dicitur, Cūm multis modis vniuersitas intelligatur, qui iniquitate Apollinaris & Eutichetus sequitur, interemptionem corū, qui conuerterunt colentes, id est intermentes utramque naturam, vniuersum secundum confusio- nem dicunt: Theodori autem & Nestorii feccias, divisione gau- dentes, affectualem vnitatem introdūcunt: sancta vero Dei Eccle- sia, vtriusque perfidae impietate reiciens, vniuersum verbi Dei ad carnem secundum compositionem confitetur, quod est secun- dum substitutum. Sic ergo patet, quod secundum trium opinio- num, quas Magister * ponit, que assert vnam hypothesam Dei & hominis, nō est dicenda opinio, sed sententia catholice fidei: si- militer etiam prima opinio, que ponit duas hypostases, & tertia quae ponit vniuersam accidentalem, & non sunt dicenda opinio- nes, sed hæresis in concilijs ab Ecclisia damnata.

D A P R I L V M ergo dicen- dum, quod sicut Damas. * dicit in 3. li. non necesse est omnifidet & indefinitu asimilari ex ep̄la: quod enim est in omnibus simili, idem utique erit, & non exem- plum, & maximē in diuinis: im- possibilē. n. est simile exemplum inuenire in omnibus, & in Theo- logia, id est in deitate personarū & in dispensatione, id est in my- sterio incarnationis. Humana ergo natura in Christo assimilatur habitui, id est vestimento, non quidem quantum ad accidentalem vniuersum: sed quantum ad hoc quod Verbum videtur per humanam naturam, sicut homo per vestimentum. Et etiam quātum ad hoc, quod vestimen- tum mutatur: quia, si formatur secundum figuram eius, qui induit ipsum qui a sua forma non mutatur propter vestimentum. Et similiter humana natura assem- pta a verbo Dei est meliorata, ip- sum autem verbum Dei non est mutatum, vt Aug. exponit in lib. * 83. quæstio.

A D XI. dicendū, q̄ illud qd aduenit post esse completum, ac cedidit aliter aduenit, nisi trahatur re. Sed esse capitulum est unū Sortis secundū hypothesam, quis par- tialiter, qd caput pars est Sortis: qd & Sortes subsistit secundū esse capitulum, utpote substantiale: & esse capitulum subsistit p Sortis: qd hoc capitulum subsistit Sortis substantia. Quis igit natura hu-

* lib. 3. orth.
f. 1. c. 26. in
fine.

Lib. 3. sent.
diss.

D. 250.

* li. 83. quæ.
q. 73. nō lō-
g. 2. f. 10. *

* dīs. 6.6.2.
lib. 3. sent.

In lit. d. r.

D. 706.

Art. 3. huius
quæst.

* habetur in
Syno. 2. Con-
stant. can. 4.

QVAEST. II.

manu unita est filio Dei, & non solum infit illi, & predicitur de illo (sicut esse album inest filio Dei, & predicatur de eo, donec dicitur Christus seu filius Dei est albus) sed ut filius Dei subsistat ex humana natura, & in humana natura, quamvis diversimode, ut praedictarum est: quoniam subsistere ex humana natura intelligitur, in quantum est perfetta in humana natura admodum.

D.12.

* li. 5. metra.
sec. 1540.3.

in communionem ilius esse completi: sicut in resurrectione corpus adueniet animae praesentis: non tamen accidentaliter, quia ad idem esse assumetur ut scilicet corpus habeat esse unicale per animam, non est autem sic de albedine: quia aliud est esse albi, & aliud est esse hominis, cui aduenit albedo. Verbum autem Dei ab aeterno esse compleatum habuit secundum hypostasim, sive personam: ex tempore reautem aduenit ei natura humana non quasi sumpta ad unum esse, prout est natura, sicut corpus assumitur ad esse animae: sed ad unum esse, prout est hypostasis vel persone. Et ideo humana natura non unitur accidens alter filio Dei.

A D TERTIUM dicendum, quod accidentis dividitur contra substantiam. Substantia autem (ut patet 3. Met *) dupliciter dicitur, quod unio secundum hypostasim sufficit ad hoc, quod non sit unio accidentalis, nam si unio secundum hypostasim excludit unione esse accidentalis, consequens clare est, ut unio secundum hypostasim non est tantum secundum hypostasim, sed etiam secundum coniungi hypostasim per inesse hypostasiq[ue] coniungi hypostasim per inesse tantum, non excludit unionem esse accidentalem, ut pater de aliene coniuncta hypostasi sortis per inesse tantum. Plus ergo exigit unio secundum hypostasim. Et cum proprium hypostasie sit subsistere in natura, consequens est quod unio secundum hypostasim, exigat communionem secundum subsistere, quia in proprio inveniri declaratum est.

Tin responsum ad quartum eiusdem articuli, aduersus duo, primo veritatem rei, deinde processum Auctoris. Quo de primis: quia instrumentum est nomen causa, unius aliqui, ut instrumentum, non transcedit unionem comprehensam infra genus seu latitudinem causarum, & ideo est talis unio in causa. Et quia unio humana natura ad Verbum (de qua est sermo) non est in causando, sed in essendo secundum esse substantiale subsistente: video Cyrus in litera allatus reprobavit Christum tamquam instrumentum officio assumptum. Si enim prima seu summa unio humana natura ad Verbum est ut unio instrumenti, iam non est et unio in persona, nec secundum personam, nec est secundo, sed in causando, quod maximus error est. Inter umerum signum id est naturae humanae unio est hypostatica, & non secundum aliquod genus vel modum causae, sed sicut aliquod genus seu modum est per se, quod est subsistente, quia est secundum substantiam, quod non dicitur sicut seu causitatem, sed substantiam. Pro teat aut hoc nouissimum est hoc, quod unio filii Dei cum natura humana propria est filio, ita quod nec Patri nec Spiritui sancto conuenient omnis aut causalitas filii Dei respectu naturae assumptae, ceteris est toti trinitati: quoniam individualiter sunt trinitatis opera ad extra, non est ergo definita unio naturae humanae ad Verbum per unionem.

ARTIC. VII.

Finem instrumenti: si tamen non firmetur sententia super rationem instrumenti ut sic, sed super ratione instrumentalis, hoc est coniuncti, hoc est spectantis ad hypostasim, iam ab ordine causandi ad ordinem essendi, & ab unione in causando ad unio nem in essendo uenitur: & ad iam dictam unionem secundum

substantiam recurrit, & resolutio fit: & patet quod prima & maxima ratio unionis non poterit in unione instrumentalium, sed in unione coniunctionis, qua instrumentum ipse est ad hypostasim. Quocirca licet sententia ista de unione per modum instrumenti ceteris in coniunctione personalis, in qua pendunt lex & propheta, haec quo ad ueritatem. In processu vero Auctoris video ipsum seipso auctoriter, nam in quarto contra Gent. ca. 41. vniuersitatem Verbi incarnati declarauit secundum unionem instrumenti coniuncti, & hoc fecit, quia si a posterioribus & noscitoribus nobis, & manducens ad tantum exelsum unionem. In hoc autem loco altius contemplatus instrumenti, ut sic rationem & unionem hypostaticam, statim in principio responsionis instrumenti unionem ab unione hypostaticae separauit, dicens.

Proterea. Finis est potissimum in unoquoque: sed finis unionis est diuina hypostasis, sive persona, ad quam terminata est unio. ergo uidetur quod huiusmodi unio maxime debet iudicari secundum conditionem diuinae hypostasis, quoniam est aliquid creatum. Ergo recipi a unio est aliquid creatum. In hoc autem loco secundum instrumenti, ut sic rationem & unionem hypostaticam separauit, dicens. Non omne quod a posterioribus & noscitoribus nobis, & manducens ad unione personali redescendit dixit. Et Nestorius inde confundit, atque Damascenus exponit. Pro cessit siquidem hic non a posterioribus, sed a priori ex visione hypostatica, salvans unionem instrumenti talis, dum ex hoc quod instrumentum aliquod pertinet ad esse hypostaticum, salvat naturam humanae, posse dici unitam Verbo, ut instrumentum coniunctum. Tu ergo utrinque profice, hinc resolutio nem, inde manuductionem lumen.

Super Questionis secunda articulum septimum.

Titulus art. 7. eiusdem 2. questionis in corpore articuli statim declaratur. In corpore articuli duo facit, primo declarat quid sit Unio, de qua est questionis: secundo responderet questione conclusione affirmativa. Quod ad primum dicitur, quod unio de qua est questionis, est relatio quedam inter duas naturas coniunctas in una persona filii Dei: quod tria de unione dicitur: primus quod quod est dicendum, quod est relatio quedam: secundus ex extrema dicta relationis, dicendo inter diuinam naturam & humanam: tertius fundamentum dicta relationis dicendo secundum quod conuenient in una persona filii Dei. Vbi nota quod est hic questionis de unione, quantum ad relationem, quam significat, & non de unione quantum ad fundamentum, ad quod cōsequitur, quod est coniunctio naturarum in persona filii Dei, quam concludunt